

A belügyminiszter
535059/1946. B. M. számú rendelete

a magyar államrendőrség államvédelmi osztálya szervezetének, továbbá feladat- és ügykörének megállapítása tárgyában.

Az 1946. év október hó 4. napján 533.900/1946. B.M. szám alatt kiadott rendelet 4. §-ában foglalt rendelkezés szerint a magyar államrendőrség államvédelmi osztályának működési köre az ország egész területére kiterjed, s az államvédelmi osztály felett a szolgálat irányítását, a felügyeletet és az ellenőrzést a belügyminiszter közvetlenül gyakorolja.

Ez a rendelet az államvédelmi osztályok működését és működésének irányítását, továbbá ellenőrzését illetően új helyzetet teremt, ami viszont több kérdésnek tisztázását és szabályozását teszi szükségessé.

Ezért az államvédelmi osztály szervezetét, feladat és ügykörét az alábbiak szerint szabályozom.

I.

Az államvédelmi osztály szervezete.

Az államvédelmi osztály Budapesten székel. Elnevezése: „Magyar államrendőrség államvédelmi osztálya.” Az államvédelmi osztály vidéki államvédelmi osztályokra tagozódik: államvédelmi osztályt kell létesíteni minden vármegyei felügyeleti körzet székhelyén működő kapitányság mellett, továbbá egyes nagyobb forgalmú más kapitányság mellett is.

Az államvédelmi osztály működési köre kiterjed az ország egész területére, a vármegyei felügyeleti körzet székhelyén működő államvédelmi osztály működési köre pedig a felügyeleti körzet egész területére. A kapitányság mellett működő államvédelmi osztályok címükben a kapitányság megjelölését is feltüntetik (pl. Magyar államrendőrség miskolci kapitánysága. Államvédelmi osztály.).

Jelentékenyebb forgalmú helységekből a kapitányság mellett államvédelmi előadók vagy államvédelmi megfigyelők működnek. A belügyminiszter határozza meg, hogy mely kapitányságok mellett kell államvédelmi osztályt létesíteni, s ugyancsak a belügyminiszter állapítja meg, hogy mely kapitányságok mellett működnek államvédelmi előadók, illetőleg államvédelmi megfigyelők.

Az államvédelmi osztályok vezetőit, és az államvédelmi előadókat a magyar államrendőrség I. állománycsoportjába, az államvédelmi megfigyelőket pedig az I. vagy II/B. állománycsoportjába tartozó tisztek sorából a belügyminiszter jelöli ki.

Az államvédelmi megfigyelők az államvédelmi előadók útján a kapitányság mellett működő államvédelmi osztály vezetőjének, ezeknek az államvédelmi osztályoknak vezetői pedig közvetlenül a Budapesten székelő államvédelmi osztály vezetőjének vannak alárendelve. Ugyanilyen alárendeltségi viszonyban vannak az államvédelmi osztály, illetőleg a kapitányság mellett működő államvédelmi osztály vezetőjével szemben az államvédelmi osztályhoz, illetőleg az államvédelmi előadókhöz beosztott személyzet többi tagjai is.

Az államvédelmi osztály felett a szolgálat irányítását, a felügyeletet és az ellenőrzést a belügyminiszter közvetlenül gyakorolja.

Ezért az 535.000/1946. B.M. számú rendelet 14. §-ának (4) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a magyar államrendőrségnek szolgálattételre az államvédelmi osztályhoz és annak vidéki osztályaihoz beosztott tagjai szolgálatukat nem az illetékes rendőrhatóság vezetőjének, hanem az államvédelmi osztály vezetőjének alárendelve látják el.

A rendőrhatóságok vezetői az államvédelmi osztályhoz és annak vidéki osztályaihoz beosztott személyzet tagjaival szemben feljebbvalói viszonyban vannak, s a rendőrhatóságok vezetői a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot is elrendelhetik felfüggesztés kimondása nélkül az államvédelmi osztály létszámába tartozó az ellen a rendőrségi alkalmazott ellen, aki a hatóság vezetője iránt a köteles tiszteletet, vagy a fegyelmezettséget megszegi: a rendőrhatóság vezetője véghatározatában ilyenkor vizsgálóbiztos kirendelése tekintetében nem intézkedik, hanem vizsgálóbiztos kirendelése céljából a budapesti és vidéki főkapitányság vezetője a belügyminiszterhez, a kapitányság vezetője pedig az államvédelmi osztály vezetőjéhez tesz előterjesztést.

Ettől a fellebbvalói viszonytól eltekintve az államvédelmi osztály és a kapitányságok mellett működő államvédelmi osztályok, illetőleg előadók az elsőfokú rendőrhatóságoktól függetlenül látják el teendőiket. Mindazonáltal az államvédelmi osztály vezetője és a kapitányságok mellett működő államvédelmi osztályok vezetői, illetőleg az államvédelmi előadók, amennyiben tevékenységük hatósági jogkör gyakorlását is felöleli, úgy ezt a hatósági jogkört kizárólag az illető elsőfokú rendőrhatóság nevében és jogkörében tölthetik be, az elsőfokú rendőrhatóságok vezetőjének jogkörén túlmenő hatósági jogokat nem gyakorolhatnak.

Az államvédelmi osztály vezetője és a kapitányságok mellett működő államvédelmi osztályok vezetői, illetőleg az államvédelmi előadók, mindazokban az ügyekben, amelyekben tevékenységük hatósági jogkör gyakorlását is felöleli, a vonatkozó kiadványokat „a kapitányság vezetője helyett:” megjelöléssel és saját rendfokozatuk feltüntetésével írják alá.

Az államvédelmi osztály vezetője és a kapitányságok mellett működő államvédelmi osztályok vezetői, illetőleg az államvédelmi előadók külön iktató- és segédkönyveket vezetnek.

A magyar államrendőrség budapesti főkapitányságának vezetője, a magyar államrendőrség államvédelmi osztályának vezetőjével, továbbá a vidéki főkapitányság vezetője és a kapitányságok vezetői a kapitányságok mellett működő államvédelmi osztályok vezetőivel, illetőleg az államvédelmi előadókkal felhívás útján érintkezzenek mindazokban az ügyekben, amelyekben az államvédelmi osztályok vezetői őket tájékoztatni, vagy amelyekben az államvédelmi osztályok vezetői javaslatot tartoznak tenni; az államvédelmi osztály vezetője a budapesti főkapitányság vezetőjének, továbbá a kapitányságok mellett működő államvédelmi osztályok és államvédelmi előadók a vidéki főkapitányság vezetőjének, illetőleg az illetékes kapitányság vezetőjének kizárólag az előbb megjelölt ügyekben „jelentés”-t tesznek.

Amennyiben az államvédelmi osztály vezetője az illetékes rendőrhatóság vezetőjétől karhatalom kirendelését kérné, erre irányuló jelentésében a részletek közlésének mellőzésével, általánosságban meg kell jelölnie, hogy a kirendelni kért karhatalomra milyen célból van szüksége. Ha pedig az államvédelmi osztály vezetője razziatartását tartja szükségesnek, ennek elrendelése céljából a rendőrhatóság vezetőjéhez kell fordulni, ilyen esetekben a razzia irányításának joga is a kapitányság vezetőjét illeti, a razzia végrehajtásában azonban az államvédelmi osztály személyzete is résztvesz.

II.

A. Az államvédelmi osztály vezetőjének feladatköre.

Az államvédelmi osztály vezetője:

- a) irányítja és ellenőrzi az államvédelmi osztály, a kapitányságok mellett szervezett államvédelmi osztályok, továbbá az államvédelmi előadók és az államvédelmi megfigyelők működését;
- b) gyakorolja a fegyelmi szabályok szerint őt megillető jogkört és felügyel az alája rendelt személyzet fegyelmezettségére és erkölcsi magaviseletére;
- c) a szükséges áthelyezések iránt a belügyminiszterhez javaslatot tesz;
- d) indokolt esetben 15 napot meg nem haladó időtartamára vezényli az alája rendelt személyzet tagjait; amennyiben a vezénylés időtartama a 15 napot meghaladná, a vezénylés engedélyezése céljából a belügyminiszterhez előterjesztést tesz;
- e) A szabadságok engedélyezése tekintetében az alája beosztott személyzettel szemben gyakorolja azt a jogkört, amelyet a 227.760/1946.IV.12. B.M. számú rendelet a többi alkalmazottakra nézve a budapesti és a vidéki főkapitányság, illetőleg a vármegyei főkapitányság vezetője részére megállapít;
- f) intézkedik az alája rendelt személyzet illetményeinek kifizetése, továbbá a dologi természetű kiadásokra adott ellátmány felhasználása és elszámolása tekintetében;
- g) vezeti és ellenőrzi az alája rendelt személyzet nyilvántartását és kezeli az egyéni törzslapok egy-egy példányát; a törzslapok egy másik példányát a belügyminiszterhez felterjeszti;
- h) véleményes jelentéssel a belügyminiszterhez felterjeszti az alája rendelt személyzet előterjesztéseit, illetőleg kérelmeit;
- i) gondoskodik az államvédelmi osztály és a kapitányságok mellett működő államvédelmi osztályok ügybeosztásáról, továbbá a hivatalos ügyek pontos és gyors elintézéséről;
- j) tájékoztatja a magyar államrendőrség budapesti és vidéki főkapitánysága vezetőjét mindazokról a fontosabb eseményekről és jelenségekről, amelyek a főkapitányság működési területén a közbiztonságot, a közrendet és a nyugalmat veszélyeztetik vagy fenyegetik;
- k) havonként, a hónap 15. napjáig, állománycsoportonként és rendfokozatonként, külön-külön feltüntetve jelenti a belügyminiszterhez a létszámba tartozó rendőrtisztek és egyéb alkalmazottak számát;
- l) minden év elején, legkésőbb február hó 15. napjáig, részletes kimutatást terjeszt fel a belügyminiszterhez az osztály és a kapitányságok mellett működő osztályok, továbbá előadók előző évi ügyforgalmáról;
- m) eljár azokban az ügyekben, amelyek az államvédelmi osztály ügykörét képezik.

B. A kapitányság mellett működő államvédelmi osztály vezetőjének feladatköre.

A kapitányság mellett működő államvédelmi osztály vezetője:

- a) irányítja és ellenőrzi a vezetése alatt álló államvédelmi osztályt, továbbá az alája rendelt államvédelmi előadók és államvédelmi megfigyelők működését;

- b) felügyel az alája rendelt rendőrtisztek és egyéb alkalmazottak fegyelmeztségére és erkölcsi magaviseletére és gyakorolja az őt megillető fenyítő jogkört;
- c) gondoskodik az alája rendelt személyzet illetményeinek kifizetése iránt;
- d) a szabadságok engedélyezése tekintetében az alája rendelt személyzettel kapcsolatban gyakorolja azt a jogkört, amelyet a 227.760/1946.IV.12. B.M. számú rendelet a többi alkalmazottakra nézve a kapitányság vezetője részére megállapít;
- e) az államvédelmi osztály vezetőjéhez előterjesztést tesz a szükséges áthelyezések és vezénylések iránt;
- f) törzslapokon nyilvántartja az alája rendelt rendőrtiszteket és egyéb alkalmazottakat; a törzslapok két-két példányát az államvédelmi osztály vezetőjéhez felterjeszti;
- g) véleményes jelentéssel az államvédelmi osztály vezetőjéhez felterjeszti az alája rendelt személyzet kérelmét;
- h) havonként, a hónap 5. napjáig állománycsoportonként és rendfokozatonként külön-külön feltüntetve jelentést tesz az államvédelmi osztály vezetőjéhez a létszámba tartozó összes rendőrtisztek és egyéb alkalmazottak számáról;
- i) havonként, a hónap 5. napjáig beterjeszti a kapitányság vezetőjéhez azokat az adatokat, amelyek a közigazgatási bizottsághoz teendő jelentések elkészítéséhez szükségesek;
- j) tájékoztatja a kapitányság vezetőjét mindazokról a fontosabb eseményekről és jelenségekről, amelyek a kapitányság működési területén a közbiztonságot, a közrendet és a nyugalmat veszélyeztetik vagy fenyegetik;
- k) negyedévenként, a negyedév első hónapjának 5. napjáig jelentést tesz az államvédelmi osztály vezetőjéhez az iktatókönyvek szerint érkezett ügyek számáról, azok elintézéséről és a hátralékokról; a későbbi negyedévre vonatkozó jelentésében ezenfelül az előző negyedévi hátralékok elintézéséről vagy az elintézés gátló okokról is; ezenfelül minden év elején legkésőbb január hó 15. napjáig, részletes kimutatást terjeszt fel az előző év ügyforgalmáról, az iktatókönyvek, ügyosztályok, illetőleg előadói ügykörök szerint elkülönítve, s az egyes előadók tevékenységét feltüntetve, a részükre az egész év folyamán kiosztott elintézett és elintézetlen ügyek számszerű kimutatásával;
- l) eljár azokban az ügyekben, amelyek az államvédelmi osztály ügykörét képezik.

III.

Az államvédelmi osztályok ügyköre.

A magyar államrendőrség államvédelmi osztályainak ügyköréhez tartoznak:

- a) a demokratikus államrend és köztársaság büntetőjogi védelméről szóló 1946.VII. tc.-be ütköző bűncselekmények nyomozása és feljelentése;
- b) a népbíráskodásról szóló és az 1946. VII. tc.-be iktatott 81, 1440 és 6750/1945. M.E. számú rendeletekbe ütköző bűncselekmények nyomozása és feljelentése;
- c) egyesületek keletkezésének és működésének figyelemmel kísérése; jóváhagyott alapszabályokkal nem bíró vagy a fennálló szabályok szerint ilyenek nem tekinthető egyesületek működésének betiltásának iránt az illetékes rendőrhatóság vezetőjének javaslatot tesz; alapszabályellenes vagy államellenes irányban működő egyesületek magatartásáról az illetékes rendőrhatóság vezetőjéhez jelentést tesz;
- d) a politikai vonatkozású röpiratok szerzőinek és terjesztőinek nyomozása és az illetékes hatósághoz feljelentése;

- e) bejelentett és tudomásul vett gyűlések lefolyásának megfigyelése;
- f) államrendészeti vonatkozású belföldi és külföldi adatok gyűjtése és nyilvántartása;
- g) titkos rádióállomások felderítése;
- h) javaslatot tesz az illetékes rendőrhatósághoz (Budapesten a főkapitányság vezetőjéhez, vidéken a vármegyei felügyeleti körzet székhelyén működő kapitányság vezetőjéhez, továbbá a hódmezővásárhelyi és szegedi kapitányság vezetőjéhez) a kitiltásnak, rendőrhatósági felügyelet és rendőrhatósági őrizet alá helyezésnek (internálásnak) azokkal a magyar állampolgárokkal szemben való elrendelése iránt, akiknek bizonyos községben vagy az ország bizonyos részeiben való tartózkodása az állam érdeke szempontjából aggályos; a közrend vagy a közbiztonság szempontjából aggályos, továbbá a gazdasági okokból káros személyek kitiltása, rendőrhatósági felügyelet alá helyezése, illetőleg rendőrhatósági őrizet alá helyezési ügyeiben szükséges javaslatokat vidéken a kapitányságok vezetői teszik meg;
 - i) a politikai megbízhatóság kérdésében a hatóságok felhívására vagy megkeresésére véleményt ad;
 - j) eljár azokban az államrendészeti ügyekben, amelyek a budapesti főkapitányság, illetőleg a kapitányság vezetője részére fenntartva nincsenek;
 - k) végül eljár azokban az ügyekben, amelyeket külön rendeletek az államvédelmi osztályokhoz utalnak.

IV.

Vegyes rendelkezések

A fenti rendelkezések szerint az államvédelmi osztály külön létszámot alkot és a létszámhoz tartozó személyzet ügyeiben az államvédelmi osztály vezetője intézkedik; ezért az államvédelmi osztály vezetője önállóan ad ki napiparancsot.

Az államvédelmi osztály létszámába tartozó személyzet minden tagját ugyancsak az államvédelmi osztály vezetője tartja nyilván; ezért a budapesti és a vidéki főkapitányság vezetője az államvédelmi osztály létszámához tartozó összes rendőrségi alkalmazottak törzskönyvi lapjait további kezelés céljából az államvédelmi osztály vezetőjének tartoznak megküldeni.

Az államvédelmi osztályok mellett szolgálatot teljesítő őrségi személyzet szolgálati viszonyait külön rendelet szabályozza.

Ez a rendelet azonnal hatályba lép.

B u d a p e s t, 1946. december 3.

A kiadmány hitelül:

 rendőr irodai százados

A miniszter rendeletéből:
 dr. Szébenyi Endre s.k.
 miniszteri osztályfőnök